

УДК 355.404.6

О. В. Деркач,
старший офіцер управління міжнародного співробітництва,
Адміністрація Державної прикордонної служби України

ПОЛІТИКО-ДИПЛОМАТИЧНІ МЕХАНІЗМИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ

O. Derkach,
senior officer of International Cooperation Department, Administration of the State Border Guard Service of Ukraine

POLITICO-DIPLOMATIC MECHANISMS IN SPHERE OF SECURITY OF THE UKRAINIAN-RUSSIAN STATE BORDER

У статті проведено аналіз політико-дипломатичних механізмів формування та реалізації державної політики України в сфері безпеки українсько-російського державного кордону в умовах військової загрози з боку Російської Федерації. Визначено, що за сучасних умов державності опрацювання новітніх політико-дипломатичних механізмів державної політики України у сфері безпеки українсько-російського державного кордону є одним із пріоритетних завдань національної політики безпеки. Обґрунтовано, що політико-дипломатичні механізми у сфері безпеки українсько-російського державного кордону мають за мету запровадження комплексу політико-дипломатичних та спеціальних заходів, що спрямовані на залучення міжнародної підтримки України в питаннях захисту суверенітету, територіальної цілісності України та недоторканності її кордонів з боку провідних країн світу та впливових міжнародних безпекових організацій.

In this article, there was done an analysis on the politico-diplomatic mechanisms of formation and realization of the state policy of Ukraine in sphere of security of the Ukrainian-Russian state border under circumstances of military threat from the Russian part. Defined, that under present circumstances of statehood one of the main tasks of the national security policy is development of modern politico-diplomatic mechanisms of the state policy of Ukraine in sphere of security of the Ukrainian-Russian state border. Proved, that the goal of politico-diplomatic mechanisms in sphere of security of the Ukrainian-Russian state border is to implement political, diplomatic and special measures, aimed at involvement of international support of Ukraine by leading world countries and influential international security organizations within issues of protection of sovereignty, inviolability of territory and integrity of the state border.

Ключові слова: державний кордон, недоторканість державних кордонів, політико-дипломатичне врегулювання, політико-дипломатична підтримка, політико-дипломатичні механізми, формування та реалізація державної політики, суверенітет, територіальна цілісність.

Key words: the state border, integrity of the state border, politico-diplomatic regulation, politico-diplomatic support, politico-diplomatic mechanisms, formation and realization of the state policy, sovereignty, inviolability of territory.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Виклики та загрози сучасному державотворенню України з боку Російської Федерації зумовлюють актуальність питання опрацювання політико-дипломатичних механізмів формування та реалізації державної політики у сфері безпеки державного кордону України.

На сьогоднішній день питання безпеки в європейському регіоні є одним із ключових пріоритетів для більшості урядів провідних країн світу.

В умовах військово-політичної ситуації, що склалася в Україні, Адміністрація Президента України одним із головних своїх завдань визначила проведення ефективної та прозорої дипломатичної політики, необхідність якої зумовлена нагальною потребою удосконалення системи забезпечення національної безпеки у сфері безпеки державного кордону України.

У цьому контексті вважаємо, що саме ефективність політико-дипломатичних механізмів формування та

реалізації державної політики національної безпеки у сфері безпеки державного кордону України, особливо українсько-російської його ділянки, має стати гарантом суверенітету та незалежності України, недоторканості її кордонів, а також миру і стабільності Української держави.

Акцентуємо увагу, що міжнародні переговори Президента України Петра Порошенка за короткий проміжок часу продемонстрували "...потужний запит на мирне політико-дипломатичне врегулювання конфлікту на Донбасі" [1] та важливість консолідованої рішучої підтримки нашої держави з боку держав-членів Європейського Союзу та Великої сімки у зв'язку з триваючою агресією з боку Російської Федерації у Донецькій і Луганській областях.

З метою формування та реалізації державної політики національної безпеки у сфері безпеки державного кордону, ґрунтуючись на принципах суверенної рівності,

територіальної цілісності, взаємної поваги та недоторканості державних кордонів, у часи коли за словами Глави Української держави "...міжнародно-правові механізми були безсилі запобігти агресії щодо України..." ми підкреслюємо важливість пошуку ефективних політико-дипломатичних механізмів та рішення як підтримати мир і стабільність у світі в різних багатосторонніх форматах — НАТО, Європейського Союзу, Об'єднаних Націй [2].

Відтак, нагальною потребою сьогодення є опрацювання новітніх політико-дипломатичних механізмів формування та реалізації державної політики України у сфері безпеки українсько-російського державного кордону. Це стратегічне завдання зумовлено сучасною військово-політичною ситуацією на українсько-російському державному кордоні в умовах військової агресії Російської Федерації проти України.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що питання запровадження ефективних механізмів державного управління у сфері безпеки українсько-російського державного кордону досліджуються науковцями Державної прикордонної служби, а саме: О.В. Ананьїним, О.А. Бінковським, М.М. Литвиним, А.В. Махнюком, О.Г. Мельниковим, В.Ю. Мишаковським, В.К. Плешком, А.С. Сіцінським, П.А. Шишоліним та іншими науковцями.

Водночас, сучасна військово-політична ситуація на українсько-російському державному кордоні зумовлює необхідність проведення комплексних наукових досліджень з питань формування та реалізації державної політики України у сфері безпеки державного кордону з РФ в умовах військової загрози з боку Росії.

МЕТА СТАТТІ

Мета статті — опрацювати політико-дипломатичні механізми формування та реалізації державної політики у сфері безпеки державного кордону України в умовах військової агресії Російської Федерації.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Військово-політична ситуація на українсько-російському державному кордоні характеризується військовою агресією Російської Федерації на суверенну територію України. На сьогоднішній день російська сторона не лише надає підтримку терористичним та екстремістським угрупованням у Луганській і Донецькій областях, але й є стороною військового протистояння з Україною.

За оцінками більшості вітчизняних та зарубіжних експертів, ескалація військового протистояння на Сході країни може призвести до втрати Україною частини суверенної території. Ситуація є доволі загрозливою для національної безпеки держави і потребує невідкладного запровадження політико-дипломатичних механізмів формування державної політики у сфері безпеки українсько-російського державного кордону.

На нашу думку, сутність політико-дипломатичних механізмів у сфері безпеки українсько-російського державного кордону (далі — політико-дипломатичні механізми) полягає у необхідності запровадження Україною

комплексу політичних, дипломатичних, міжнародно-правових та інших заходів, що будуть спрямовані на залучення політико-дипломатичної підтримки провідних країн світу, міжнародних безпекових організацій та впливових міжнародних інституцій з метою захисту суверенітету, територіальної цілісності України та недоторканості українсько-російського державного кордону.

Політико-дипломатичні механізми у сфері безпеки українсько-російського державного кордону упроваджуються з метою:

- захисту суверенітету, територіальної цілісності та недоторканості державного кордону України;
- забезпечення юридичного титулу на суверенну територію;
- захисту національних інтересів на державному кордоні;
- недопущення територіальних посягань на державну територію України;
- дотримання режиму державного кордону та прикордонного режиму;
- створення належних умов для сталого соціально-економічного розвитку прикордонних територій та охорону довкілля.

Акцентуємо увагу, що політико-дипломатичні механізми ґрунтуються на усталених принципах міжнародного права: суверенної рівності; територіальної цілісності, недоторканості державних кордонів; мирного врегулювання конфліктних ситуацій.

Тому відповідно до зазначеної вище мети політико-дипломатичні механізми спрямовуються на реалізацію таких стратегічних завдань.

1. Залучення політичної підтримки провідних країн світу до прагнень України врегулювати кризову ситуацію у Луганській та Донецькій областях мирним шляхом.

Вважаємо, що основоположним документом, з якого розпочався політико-дипломатичний діалог Президента України Петра Порошенка з лідерами провідних країн світу, став Мирний план Президента України щодо врегулювання ситуації в східних регіонах України (далі — Мирний план Президента України), який вперше був представлений 6 червня 2014 року під час візиту П. Порошенка до Франції та згодом — громадськості під час першої поїздки Президента України на Донбас 20 червня 2014 року [3].

Мирний план Президента України складається з 15 кроків та передбачає гарантії безпеки для всіх учасників переговорів, звільнення від кримінальної відповідальності тих, хто склав зброю і не здійснив тяжких злочинів, звільнення заручників. Крім цього, планується створити 10-ти кілометрову буферну зону на українсько-російському державному кордоні, а також підрозділи в структурі Міністерства внутрішніх справ для здійснення спільного патрулювання. Цей план став приводом широкого обговорення ситуації на Сході України в міжнародних колах та пошуку консолідованих шляхів мирного виходу держави із кризи.

Визначною подією на шляху втілення в життя Мирного плану Президента України став робочий візит до Києва 23 червня 2014 року Федерального Канцлера ФРН Ангели Меркель — "...доброго друга та сильного адвоката України" (за словами Президента України Петра Порошенка) [4].

Канцлер ФРН А. Меркель заявила, що Німеччина не визнає анексію Криму, зокрема, "...це сталося з порушенням територіальної цілісності в Європі. Якщо ми це визнаємо, у нас в Європі таке може статися. Тоді це стосуватиметься не лише України, але й у кожній європейській країні можуть виникати претензії до тих чи інших районів, що порушить мирне співіснування". Канцлер ФРН Ангела Меркель також наголосила: "Наш наступний крок — зберегти Донецьк та Луганськ".

У своєму виступі Канцлер ФРН А. Меркель зазначила, що повністю підтримує мирний план Президента України Петра Порошенка та відзначила важливість досягнення припинення вогню з обох боків та встановлення дієвого контролю над станом кордону та заповнення "... що вирішення проблеми має бути підсумком переговорів, та має бути дипломатичне рішення" [5].

У контексті врегулювання кризової ситуації в Луганській та Донецькій областях мирним шляхом неможливо незгадати про американський вектор політичного діалогу.

Під час першої офіційної телефонної розмови Президента України Петра Порошенка з віце-президентом Сполучених Штатів Америки Джозефом Байденом було обговорено ситуацію щодо порушення міжнародного права з боку Росії. Співрозмовники домовилися координувати дії для подальшого реагування на виклики та загрози, спричинені діями Росії [6]. Віце-президент США Дж. Байден повідомив про можливість збільшення макроекономічної допомоги для України з боку США та про готовність підтримати позицію України на засіданні Виконавчої Ради Міжнародного валютного фонду з метою виділення другого траншу за програмою Stand-By.

10 липня 2014 р. віце-президент США Джозеф Байден домовився з Президентом України Петром Порошенком про необхідність швидко ввести в дію місію з моніторингу кордону в Україні від Організації з безпеки і співробітництва у Європі (ОБСЄ), чиї функції може бути потенційно розширено до моніторингу майбутнього припинення вогню, і про необхідність негайного звільнення українських заручників, захоплених сепаратистами [7].

25 липня 2014 р. під час розмови з Президентом України віце-президент США Дж. Байден проінформував Петра Порошенка, що "...Сполучені Штати й далі узгоджуватимуть з Європейським Союзом і Великою сімкою накладання наступних витрат на Росію через її глибоко дестабілізаційні й безвідповідальні дії в Україні" [8].

9 серпня віце-президент США і Президент України засвідчили проте, що "...ми продовжуємо закликати Росію до співпраці з міжнародною спільнотою й українським урядом над пошуком політичного врегулювання цієї кризи" [9].

Вже 23 серпня 2014 року віце-президент США Джон Байден відзначив продовження ізоляції Росії в Раді безпеки ООН і пообіцяв, що Сполучені Штати Америки і далі працюватимуть зі своїми партнерами з Великої сімки над реакцією на дестабілізаційні дії Росії в Україні [10].

На нашу думку, українсько-американський вектор політичного діалогу набув найбільших обертів під час

проведення 4 вересня 2014 року Саміту НАТО. Так, під час засідання круглого столу Держсекретар США Джон Керрі підкреслив, що Сполучені Штати Америки і надалі підтримуватимуть всіма засобами незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, а також продовжать наполегливо працювати задля консолідації міжнародних зусиль для підтримки України. "Ми сподіваємося на реальне припинення вогню, на те, що російські війська покинуть Україну", — також зазначив Держсекретар США Джон Керрі додавши, — "...це наша мета, і ми маємо обговорити деталі, як уникнути довготривалої конфронтації" [11].

У свою чергу, Президент Сполучених Штатів Америки Барак Обама під час свого привітання Президента України Петра Порошенка з Днем незалежності України відзначив, що "...минулий рік був водночас обнадійливим і непростим для України. Але і в кращі часи, і в найскладніші моменти люди в Україні мають знати, що Сполучені Штати Америки є партнером і другом. Ми рішуче підтримуємо суверенітет і територіальну цілісність України, ми рішуче підтримуємо право України обирати своє власне майбутнє" [12].

У своїй заяві з приводу України від 18 липня 2014 року Президент Сполучених Штатів Америки Барак Обама зазначив, що "...настав час для відновлення миру і безпеки в Україні. Протягом багатьох місяців ми підтримували шлях до миру, і український уряд звертався до всіх українців, висунув мирний план і діяв згідно з домовленістю про припинення вогню, незважаючи на неодноразові порушення з боку сепаратистів. Ми з самого початку давали дуже ясно зрозуміти, що хочемо, щоб Росія стала на шлях, який приведе до миру в Україні, але принаймні досі Росія не змогла вийти на цей шлях. Натомість вона продовжувала порушувати суверенітет України і підтримувати насильницькі дії сепаратистів. Ось чому, разом із нашими союзниками, ми наклали ще серйозніші санкції на Росію" [13].

Дійсно, необхідно зазначити, що Сполучені Штати Америки є "піонерами" з питань введення санкцій щодо Росії за її постійну ескалацію конфлікту. На сьогоднішній день, після трьох хвиль санкцій, США завершують підготовку нового пакету санкцій проти Росії, які торкнуться оборонної сфери, а також енергетичного та фінансового секторів. Про це заявила заступниці прес-секретаря Державного департаменту США Марі Гарф [14].

Надзвичайно показовим моментом в українсько-американських відносинах можна назвати те, що Спікер Палати представників Конгресу Сполучених Штатів Америки Джон Бейнер запросив Президента України Петра Порошенка виступити на спільному засіданні Конгресу США 18 вересня 2014 року. "Виступ Президента України Петра Порошенка у Конгресі США є ще одним сигналом нашої підтримки прагнень українського народу. Для нас буде великою честю вітати Президента України в Капітолії", — сказав Джон Бейнер [15].

Завершуючи характеристику розвитку політико-дипломатичних відносин між Україною та Сполученими Штатами Америки, неможливо не відмітити підтримку України Державним секретарем США Джоном Керрі: "...українці готові прийняти взаємне припинення вогню зараз — не в майбутньому, а зараз. І вони запропону-

вали план мирного врегулювання, який включає серйозний і предметний діалог з підтримуваними Росією сепаратистами за участю міжнародних представників, адже вони розуміють, що це єдиний спосіб покінчити з цією кризою" [16], а також заяву американського сенатора Роберта Менендеса під час зустрічі з Президентом України Петром Порошенко 1 вересня 2014 р.: "...події, які відбуваються в Україні, загрожують не лише Україні, а всьому світові. І хоча першими жертвами є українці, вони — не єдині жертви. Це питання світової безпеки" [17].

Лише за останні два місяці в рамках американської технічної допомоги Україна отримала від США більше 1500 індивідуальних наборів першої допомоги, 2000 бронезилетів "Інтерсептор", прилади нічного бачення, засоби зв'язку та інші засоби для полегшення ведення операцій службовців Збройних сил та Державної прикордонної служби України, а також роботів-саперів, призначених для знешкодження вибухових пристроїв у ході АТО на сході країни.

2. Надання військово-політичної підтримки України у рамках виконання завдань АТО.

Ключовою подією в історії новітнього державотворення України можна назвати робочий візит Генерального секретаря НАТО Андерса Фог Расмуссена до Києва, що відбувся 7 червня 2014 р. Під час зустрічі Глава Української держави наголосив, що протягом багатьох років Генеральний секретар НАТО "... був і залишається другом України, і ми сподіваємося, що розвиток нашого співробітництва з НАТО є запорукою успіху наших реформ, безпеки і територіальної цілісності".

У свою чергу, Генсекретар НАТО Андерс Фог Расмуссен заявив, що захоплюється "прагненням українців до свободи". Він висловив свої найщиріші співчуття родинам тих, хто загинув у боротьбі за свободу та заявив, що Альянс "... залишається на боці України та боротьби України за фундаментальні принципи демократичного суспільства". Він підкреслив, що в НАТО дуже цінують особливе партнерство з Україною, додавши: "Я з нетерпінням чекаю подальшого розвитку цього партнерства". Кожна держава, наголосив Андерс Фог Расмуссен, має право самостійно вирішувати власне майбутнє [18].

Наступним кроком надання військово-політичної підтримки з боку НАТО було проведення, на прохання України, позачергового засідання Комісії Україна — НАТО 29 серпня 2014 року внаслідок "...серйозної ескалації російської військової агресії проти України". Генеральний секретар НАТО А.Ф. Расмуссен зазначив, що "... попри порожні заперечення Москви, вже очевидно, що російські війська і озброєння незаконно перетнули кордон на сході і південному сході України. Це зухвале порушення суверенітету і територіальної цілісності України. Воно перекреслює усі дипломатичні зусилля з пошуку мирного врегулювання". На засіданні також була висловлена думка щодо повної солідарності з Україною та прийнято рішення зустрітися з Президентом України Петром Порошенко на саміті в Уельсі та чітко висловити йому "... рішучу підтримку України з боку НАТО" [19].

Дійсно, на саміті НАТО, що відбувся в Уельсі 4—5 вересня 2014 р., Україна отримала дуже потужну під-

тримку, в тому числі фінансову, від країн-членів та партнерів НАТО в питаннях захисту суверенітету, територіальної цілісності та незалежності України. Під час зустрічей Президента України Петра Порошенка із світовими лідерами в Ньюпорті привселюдно домінували настрої на політико-дипломатичне врегулювання конфлікту на Донбасі. Конкретні країни взяли на себе відповідальність за координацію наповнення чотирьох трастових фондів, які в першу чергу присвячені важливим напрямкам української безпеки та сприятимуть вирішенню питань логістики, комунікації, кіберзлочинності, соціальної реабілітації поранених. "Наша підтримка конкретна і відчутна", — сказав Генеральний секретар НАТО Андерс Фог Расмуссен, — "Ми високо цінуємо внесок України в наші операції і Сили реагування НАТО. Україна підтримувала НАТО. Тепер, у ці важкі часи, НАТО підтримує Україну".

Як стало відомо, допомога НАТО, спрямована на поглиблення співпраці з Україною, становитиме майже 15 мільйонів євро [20].

Унікальний формат спільної зустрічі Президента України Петра Порошенка з Прем'єр-міністром Великої Британії Девідом Кемероном, Президентом США Бараком Обамою, Канцлером Німеччини Ангелою Меркель, Прем'єр-міністром Італії Маттео Ренці та Президентом Франції Франсуа Олландом продемонстрував підтримку країнами НАТО територіальної цілісності України, що зіткнулася із зовнішньою агресією.

Як наголосив Глава держави: "Є розуміння, що, підтримуючи Україну, підтримуючи мир, стабільність і деескалацію ситуації на Сході, вони підтримують стабільність Європи та світу. Це сьогодні не тільки питання українського конфлікту, це — глобальне питання" [21].

Комісія Україна — НАТО, що зібралася на засідання 4 вересня 2014 р., рішуче засудила порушення міжнародного права Росією. "Росія повинна припинити свої агресивні дії проти України, вивести тисячі своїх вояків з України і прикордонних регіонів, і припинити підтримувати сепаратистів в Україні", а також "...відмовитися від незаконної і нелегітимної "анексії" Криму, яку члени Альянсу не визнають", — зазначив Генеральний секретар та додав, що незалежна, суверенна і стабільна Україна, повністю віддана демократії і верховенству права, "є ключем до євроатлантичної безпеки" [21].

Під час свого виступу за результатами саміту НАТО Президент Сполучених Штатів Америки Барак Обама повідомив, що "... Альянс абсолютно єдиний в підтримці суверенітету України, незалежності та територіальної цілісності, а також її права на захист". У підтримку такої прихильності всі 28 союзників НАТО "...тепер надаватимуть Україні допомогу в забезпеченні безпеки" [22]. Це буде включати допомогу засобами нелетальної дії українській армії (бронезилетами, паливом і медичною допомогою пораненим українським військовим), а також допомогу в модернізації українських збройних сил, в тому числі у питаннях логістики та управління. У той же час Президент США Барак Обама наголосив, що "... ми рішуче підтримуємо зусилля Президента України Петра Порошенка, спрямовані на мирне врегулювання конфлікту в його країні. Припинення вогню, яке оголошено сьогодні, може сприяти досягненню цієї мети, але тільки якщо буде подальша робота на місцях" [22].

Необхідно наголосити на тому, що цілком нова ситуація в контексті безпеки, яка виникла внаслідок агресії Російської Федерації, потребує спільних разом з НАТО заходів, спрямованих на протистояння новим викликам, зокрема загрози гібридної війни, та на побудову нових стратегічних рамок співробітництва Україна — НАТО.

За результатами засідання Комісії Україна — НАТО на рівні Глав держав та урядів країн-членів та партнерів НАТО Президент України Петро Порошенко зазначив, що:

— подальша співпраця буде спрямована на досягнення повної сумісності між Україною і НАТО та розробку спільних можливостей у військовому, оборонно-муніципальному та секторі безпеки;

— зміцнюватиметься інтенсивне співробітництво з НАТО в секторі оборони та безпеки через програми розвитку та нарощування потенціалу, зосереджуючись на реформах Збройних Сил України та інших силових структур;

— важливим елементом нових стратегічних рамок співробітництва Україна — НАТО буде участь України в ініціативі сумісного партнерства;

— не менш важливим елементом буде подальше поглиблення особливого партнерства Україна — НАТО, яке стане невід'ємною частиною євроінтеграційного курсу України [23].

Разом з тим відзначаємо, що напередодні саміту НАТО Кабінет Міністрів України на черговому засіданні затвердив проект Указу Президента України "Про затвердження Щорічної національної програми співробітництва Україна — НАТО на 2014 рік", що був доопрацьований Міністерством закордонних справ України за участю Комісії з питань партнерства України з Організацією Північноатлантичного договору в умовах збройної агресії Російської Федерації проти Української держави [24].

Вважаємо за доцільне зазначити, що Україна планує залучити фінансову допомогу європейських донорів для облаштування українсько-російського кордону. За словами заступника Глави Адміністрації Президента Валерія Чалого успіх облаштування кордонів з Молдовою та ефективна реалізація роботи EUBAM з цього питання показує, що ми можемо вже зараз запропонувати розпочати таку роботу. За його словами кордон України з Росією повинен бути захищений від нелегального перетину. "Без цього ми навряд чи зможемо далі реалізувати своє бачення взаємодії в широкому розумінні", — підкреслив він, а також нагадав, що демаркацію українсько-російського кордону ще досі не завершено і велика ділянка кордону не контролюється, а також, що "... треба забезпечити контроль по лінії кордону" [25].

ВИСНОВКИ

Сучасна військово-політична ситуація в Україні демонструє існування реальних викликів та загроз суверенітету, збереженню територіальної цілісності та захисту державних кордонів України, а також зумовлює зміни до підходів формування та реалізації державної політики у сфері безпеки державного кордону.

Розпочатий керівництвом Української держави унікальний формат політико-дипломатичного врегулювання ситуації, що склалася на Сході України, дійсно потребує пошуку новітніх політико-дипломатичних механізмів формування та реалізації державної політики у сфері безпеки українсько-російського державного кордону.

Вважаємо, що політико-дипломатичні механізми формування державної політики у сфері безпеки українсько-російського державного кордону, що мають за мету запровадження комплексу політичних, дипломатичних та спеціальних заходів, будуть спрямовані на залучення політико-дипломатичної підтримки з боку провідних світових країн та впливових міжнародних безпекових організацій прагненням України забезпечити свій суверенітет, територіальну цілісність та недоторканість державного кордону.

На сьогоднішній день, не дивлячись на зусилля України та міжнародної спільноти щодо врегулювання ситуації на Сході нашої держави, обстановка на українсько-російському державному кордоні залишається складною та вкрай напруженою, а також має усі тенденції до подальшого погіршення та, таким чином, потребує опрацювання дієвих сучасних політико-дипломатичних механізмів для деескалації конфлікту та пошуку спільних зусиль по забезпеченню безпеки кордону.

Перспективою подальших розвідок даної проблематики є необхідність вивчення досвіду у сфері безпеки державного кордону Ізраїлю.

Література:

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України Петра Порошенка [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://www.president.gov.ua/news/31174.html>. — Заява Президента України Петра Порошенка від 05 вересня 2014 року.

2. Офіційне інтернет-представництво Президента України Петра Порошенка [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://www.president.gov.ua/news/31207.html>. — Світові демократії повинні об'єднатися у боротьбі з тероризмом — Президент України від 11 вересня 2014 року.

3. Офіційне інтернет-представництво Президента України Петра Порошенка [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://www.president.gov.ua/news/30566.html>. — Петро Порошенко представив в Донбасі мирний план з врегулювання ситуації на сході України від 20 червня 2014 року.

4. Офіційне інтернет-представництво Президента України Петра Порошенка [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://www.president.gov.ua/news/31053.html>. — Президент України провів зустріч з Канцлером Німеччини від 23 серпня 2014 року.

5. Офіційне інтернет-представництво Президента України Петра Порошенка [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://www.president.gov.ua/news/31055.html>. — Президент домовився про "план Меркель" з відновлення Донбасу від 23 серпня 2014 року.

6. Офіційне інтернет-представництво Президента України Петра Порошенка [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://www.president.gov.ua/>

news/31061.html. — Петро Порошенко провів консультації з Джо Байденом від 23 серпня 2014 року.

7. Посольство Сполучених Штатів Америки в м. Києві [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/uk/statements/porosh-biden-call-10072014.html>. — Повідомлення про телефонну розмову Віце-Президента з Президентом України Петром Порошенком від 10 липня 2014 року.

8. Посольство Сполучених Штатів Америки в м. Києві [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/uk/statements/biden-poroshenko-07252014.html>. — Повідомлення про розмову Віце-Президента з українським Президентом Петром Порошенком від 25 липня 2014 року.

9. Посольство Сполучених Штатів Америки в м. Києві [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/uk/statements/vpcall-08092014.html>. — Повідомлення про телефонну розмову Віце-Президента з Президентом України Петром Порошенком від 9 серпня 2014 року.

10. Посольство Сполучених Штатів Америки в м. Києві [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/uk/statements/biden-poroshenko-call-23082014.html>. — Повідомлення про телефонну розмову Віце-Президента з Президентом України Петром Порошенком від 23 серпня 2014 року.

11. Офіційне інтернет-представництво Президента України Петра Порошенка [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://www.president.gov.ua/news/31165.html>. — Президент України провів зустріч з Державним секретарем США Джоном Керрі від 4 вересня 2014 року.

12. Офіційне інтернет-представництво Президента України Петра Порошенка [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://www.president.gov.ua/news/31064.html>. — Президент США привітав Україну з Днем незалежності від 24 серпня 2014 року.

13. Посольство Сполучених Штатів Америки в м. Києві [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/uk/statements/obama-ukraine-07182014.html>. — Заява Президента Обами з приводу України від 18 липня.

14. Радіо Свобода. Новини / Політика [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://www.radiosvoboda.org/content/article/26574996.html>. — США завершують підготовку нових санкцій проти Росії — Держдепартамент від 9 вересня 2014 року.

15. Офіційне інтернет-представництво Президента України Петра Порошенка [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://www.president.gov.ua/news/31202.html>. — Президент України виступить на спільному засіданні Конгресу США від 10 вересня 2014 року.

16. Посольство Сполучених Штатів Америки в м. Києві [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/uk/statements/kerry-klimkin-07292014.html>. — Виступи Державного секретаря Джона Керрі і міністра закордонних справ України Павла Клімкіна після їхньої зустрічі від 29 липня 2014 року.

17. Офіційне інтернет-представництво Президента України Петра Порошенка [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://www.president.gov.ua/news/31144.html>. — Президент Порошенко обговорив з сенатором Менендесом перспективи допомоги Україні з боку США від 1 вересня 2014 року.

18. Офіційне інтернет-представництво Президента України Петра Порошенка [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://www.president.gov.ua/news/30935.html>. — Президент України нагородив Генерального секретаря НАТО орденом Свободи від 7 серпня 2014 року.

19. Організація Північноатлантичного договору [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:http://www.nato.int/cps/uk/natohq/news_112210.htm?selectedLocale=uk. — Заява Генерального секретаря НАТО після позачергового засідання Комісії Україна — НАТО від 29 серпня.

20. Організація Північноатлантичного договору [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:http://www.nato.int/cps/uk/natohq/news_112459.htm?selectedLocale=uk. — На саміті в Уельсі лідери НАТО пообіцяли Україні підтримку від 8 вересня 2014 року.

21. Офіційне інтернет-представництво Президента України Петра Порошенка [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://www.president.gov.ua/news/31161.html>. — Україна має підтримку країн-членів НАТО — Президент від 4 вересня 2014 року.

22. Посольство Сполучених Штатів Америки в м. Києві [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/uk/statements/obama-nato-ukraine-05092014.html>. — Виступ Президента Обами на прес-конференції на саміті НАТО та вибрані питання про Україну від 5 вересня 2014 року.

23. Інформаційне агентство УНІАН [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://www.unian.ua/politics/959372-zayava-prezidenta-za-rezultatami-zasidannya-komisiji-ukrajina-nato.html>. — Заява Президента за результатами засідання Комісії Україна-НАТО від 4 вересня 2014 року.

24. Урядовий портал органів виконавчої влади України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:http://www.kmu.gov.ua/control/ru/publish/article?art_id=247571746&cat_id=244843950. — Уряд схвалив затвердження Річної національної програми співробітництва Україна-НАТО на 2014 рік від 2 вересня 2014 року.

25. Офіційне інтернет-представництво Президента України Петра Порошенка [Електронний ресурс]. — Режим доступу: URL:<http://www.president.gov.ua/news/31095.html>. — Україна розраховує на європейську допомогу в облаштуванні кордону від 27 серпня 2014 року.

References:

1. Official website of the President of Ukraine Petro Poroshenko, "Statement of President of Ukraine Petro Poroshenko" (2014), available at: <http://www.president.gov.ua/news/31174.html> (Accessed 10 September 2014).

2. Official website of the President of Ukraine Petro Poroshenko, "Global democracies must be united in the fight against terrorism — the President of Ukraine" (2014), available at: <http://www.president.gov.ua/news/31207.html> (Accessed 12 September 2014).

3. Official website of the President of Ukraine Petro Poroshenko, "In Donbas, Petro Poroshenko presented the peaceful plan on the settlement of the situation in the east of Ukraine" (2014), available at: <http://www.president.gov.ua/news/30566.html> (Accessed 12 September 2014).

4. Official website of the President of Ukraine Petro Poroshenko, "President of Ukraine held a meeting with Chancellor of Germany" (2014), available at: <http://www.president.gov.ua/news/31053.html> (Accessed 13 September 2014).

5. Official website of the President of Ukraine Petro Poroshenko, "The President agreed "Merkel plan" on the restoration of the Donbass" (2014), available at: <http://www.president.gov.ua/news/31055.html> (Accessed 12 September 2014).

6. Official website of the President of Ukraine Petro Poroshenko, "Petro Poroshenko held consultations with Joe Biden" (2014), available at: <http://www.president.gov.ua/news/31061.html> (Accessed 13 September 2014).

7. Embassy of United States of America in Kiev, "Of the Vice President's Call with Ukrainian President Petro Poroshenko" (2014), available at: <http://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/uk/statements/porosh-biden-call-10072014.html> (Accessed 12 September 2014).

8. Embassy of United States of America in Kiev, "Readout of the Vice President's Call with Ukrainian President Petro Poroshenko" (2014), available at: <http://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/uk/statements/biden-poroshenko-07252014.html> (Accessed 13 September 2014).

9. Embassy of United States of America in Kiev, "Readout of the Vice President's Call with Ukrainian President Petro Poroshenko" (2014), available at: <http://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/uk/statements/vpcall-08092014.html> (Accessed 12 September 2014).

10. Embassy of United States of America in Kiev, "Readout of the Vice President's Call with Ukrainian President Petro Poroshenko" (2014), available at: <http://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/uk/statements/biden-poroshenko-call-23082014.html> (Accessed 13 September 2014).

11. Official website of the President of Ukraine Petro Poroshenko, "President of Ukraine held a meeting with U.S. Secretary of State John Kerry", available at: <http://www.president.gov.ua/news/31165.html> (Accessed 14 September 2014).

12. Official website of the President of Ukraine Petro Poroshenko, "The U.S. President congratulated Ukraine on the Independence Day" (2014), available at: <http://www.president.gov.ua/news/31064.html> (Accessed 12 September 2014).

13. Embassy of United States of America in Kiev, "United States Assessment of the Downing of Flight MH17 and its Aftermath" (2014), available at: [http://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/uk/statements/obama-](http://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/uk/statements/obama-ukraine-07182014.html)

[ukraine-07182014.html](http://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/uk/statements/obama-ukraine-07182014.html) (Accessed 14 September 2014).

14. Radio Svoboda. News / Politics, "The United States are accomplishing new sanctions against Russia" (2014), available at: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/26574996.html> (Accessed 13 September 2014).

15. Official website of the President of Ukraine Petro Poroshenko, "The President of Ukraine will speak at a joint session of Congress" (2014), available at: <http://www.president.gov.ua/news/31202.html> (Accessed 12 September 2014).

16. Embassy of United States of America in Kiev, "Remarks: Secretary of State John Kerry And Ukrainian Foreign Minister Pavlo Klimkin After Their Meeting" (2014), available at: <http://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/uk/statements/kerry-klimkin-07292014.html> (Accessed 13 September 2014).

17. Official website of the President of Ukraine Petro Poroshenko, "President Poroshenko discussed with Senator Menendez prospects for aid to Ukraine from USA" (2014), available at: <http://www.president.gov.ua/news/31144.html> (Accessed 13 September 2014).

18. Official website of the President of Ukraine Petro Poroshenko, "The President of Ukraine awarded the NATO Secretary General with a medal of Freedom" (2014), available at: <http://www.president.gov.ua/news/30935.html> (Accessed 14 September 2014).

19. North Atlantic Treaty Organization, "NATO Secretary General statement after the extraordinary meeting of the NATO-Ukraine Commission" (2014), available at: http://www.nato.int/cps/uk/natohq/news_112210.htm?selectedLocale=uk (Accessed 12 September 2014).

20. North Atlantic Treaty Organization, "Allied leaders pledge to reverse defence cuts, reaffirm transatlantic bond" (2014), available at: http://www.nato.int/cps/uk/natohq/news_112459.htm?selectedLocale=uk (Accessed 12 September 2014).

21. Official website of the President of Ukraine Petro Poroshenko, "President: NATO member-states support Ukraine" (2014), available at: <http://www.president.gov.ua/news/31161.html> (Accessed 13 September 2014).

22. Embassy of United States of America in Kiev, "Remarks by President Obama at NATO Summit Press Conference" (2014), available at: <http://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/uk/statements/obama-nato-ukraine-05092014.html> (Accessed 12 September 2014).

23. Information Agency UNIAN (2014), available at: <http://www.unian.ua/politics/959372-zayava-prezidenta-za-rezultatami-zasidannya-komisiji-ukrajina-nato.html> (Accessed 13 September 2014).

24. Web-portal of Ukrainian Government, "Government approved the Annual National Cooperation Program NATO-Ukraine" (2014), available at: http://www.kmu.gov.ua/control/ru/publish/article?art_id=247571-746&cat_id=244843950 (Accessed 12 September 2014).

25. Official website of the President of Ukraine Petro Poroshenko, (2014), available at: <http://www.president.gov.ua/news/31095.html> (Accessed 12 September 2014).

Стаття надійшла до редакції 15.09.2014 р.